N° 2029

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5,00; voor de buitensteden *f* 6,00; franko door het geheele Rijk. *Brieven, Gelden,* enz. FRANKO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

ZATURDAG, 24 DECEMBER.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 23 December.

Het voorstel der negen is verworpen. Maar de zaak, die de voorstellers verdedigden, is gewonnen. Eene betrekkelijk kleine meerderheid heeft tegen eene betrekkelijk aanzienlijke minderheid het voorstel der negen afgestemd; maar de meerderheid heeft het aan de minderheid gewonnen moeten laten, dat de tijd daar is, om iets te doen voor de ontheffing van den arbeider en den burgerman. De meerderheid heeft gezegd: dit voorstel willen wij niet, *omdat* het van de negen komt. En na eerst te hebben beweerd, dat de schatkist geene afschaffing van eenigen akcijns kon lijden, is zij geëindigd, in strijd met die beweering, met, op het voorbeeld der negen, van de regering niet slechts te wenschen, maar te vorderen, dat zij voorstellen doen zal, en spoedig, tot ontheffing van de groote volksklasse. Mogen het velen alzoo betreuren, dat het voorstel niet is kunnen doorgaan, zij kunnen zich ten minste troosten met de overtuiging, dat het hoofddenkbeeld der voorstellers: ontlasting van het volk door afschaffing en verplaatsing van akcijnsen, schoon met onwil afgestooten, toch heeft gezegevierd. De tijd kan niet lang meer af zijn, dat de regering met een voorstel, daartoe strekkende, in de Kamer zal verschijnen.

Wat de diskussie aangaat, die gedurende deze dagen over de gewigtigste aller vraagstukken is gevoerd, dewijl zij goldt de voeding des volks in verband met een finantieel stelsel — wat die diskussie aangaat, zij is een schandaal in onze parlementaire annalen geworden door de onbetamelijke wijze, waarop zij is gevoerd. Men heeft daarvan gemaakt eene quæstie van personen; en, of dat niet genoeg ware, zoo heeft men haar doen ontaarden in eene quæstie van onteerende personaliteiten. 't Is schande. Het schouwspel is bedroevend, maar leerzaam tevens. Men heeft bij ons te lande kunnen zien, wat dan toch die zoogenaamde behoudende partij is, de partij die voorgeeft de orde ten onzent te handhaven. Zij heeft zich aangesteld, als ware de behoudende partij zaamgeflanst uit een troep slecht opgevoede radikalen, die door geraas van scheldwoorden trachten goed te maken wat hun aan geldige redenering ontbreekt. Twee aanzienlijken, de heeren Groen van Prinsterer en de baron Schimmelpenninck van der Oye gaven daarvan het voorbeeld.

De heer Groen van Prinsterer heeft goedgevonden als bezwaar tegen het voorstel aan te voeren, dat daarmede de konstitutionneele instellingen bedreigd waren. Ja, bij de diskussiën zijn de konstitutionneele instellingen bedreigd geworden. 't Is maar al te waar. Niet door het voorstel, dat van alle zijden konstitutionneel, en zelfs van alle zijden gouvernementeel was. De regering had het voorstel kunnen voordragen. En hadde de regering dien inval gekregen, in plaats van de negen voorstellers, het voorstel ware zonder eenigen twijfel met algemeene stemmen aangenomen geworden. Hoe zijn dan de konstitutionneele instellingen bedreigd geworden? Door de onparlementaire wijze, waarop de diskussiën van de zijde der bestrijders zijn gevoerd, die er van gemaakt hebben een quæstie van partijschap, en nog wel eene partijschap door hartstogtelijke personaliteiten verbitterd.

In den regel wacht men van de oppozitie, die een gouvernement bestrijdt, partijschap en hartstogt; van de regering en hare vrienden kalmte en verstandige redeneering. Deze rollen zijn bij de jongste debatten omgekeerd. Het gouvernement en zijne verdedigers hebben zich niet ontzien de beraadslaging met partijzucht en beleediging op te zetten: de oppozitie integendeel, de voorstellers waren kalm, ordelijk, waardig en beredeneerd. Ook in dat opzigt blijft de eer der diskussie aan de voorstellers, die wel overstemd zijn kunnen worden, maar niet verwonnen. De voorstellers hebben bij de diskussie de rol vervuld als waren zij de mannen, die, gelijk het aan een gouvernement betaamt, door bezadigde redeneering het vuur der partijzucht trachten uit te dooven. Integendeel, de zoogenaamde behoudsmannen hebben de rol eener radikale oppozitie aangenomen, en twist en partijzucht gewekt door onwaardige persoonlijke beleedigingen.

Dat is droevig om aan te zien. En ja, als de partijschap zoo moet worden aangevuurd, als de beraadslagingen zoo personeel moeten worden, ja dan zijn onze grondwettige instellingen maar al te zeer bedreigd.

In eene derde afdeeling van zijn jongst geschrift behandelt de heer Hofstede de Groot *de gevolgen, die wij hebben te wachten, zoo wij de zaak haren loop laten.*

Dat *wij* wil hier zeggen de katholieke en protestantsche bevolking te zamen, en door de *zaak haren loop* laten, verstaat de heer de Groot dit: als de bevolking zich niet verzet tegen de paapsche stoutigheden.

En wat zou er dan wel gebeuren? Ach, zoo veel ijselijks, waaraan een geleerd Groninger niet kan denken, of hij voelt zich het vel rimpelen en hij wordt regt onplaizierig en onzelfstandig. Want ziet, dan zou eerst de regering veracht en vertrapt worden, daarna zouden de katholiek-gezinde leden der R. K. Kerk geheel onderdrukt worden, en eindelijk zouden de Bisschoppen, naar de bevelen uit Rome ontvangen, den Protestanten voet bij voet ontrukken, akker bij akker, winkel bij winkel, kerk bij kerk, school bij school, en alle menschen zouden weder Roomsch moeten worden, tot zelfs de Katholieken toe, zoodat het er nog veel erger in ons land zou uitzien als onder Filips II, en toen zag het er reeds boven alle beschrijving erg uit!

Ge merkt dat de professor er deerlijk inzit en niet weet waar het heen moet als die leelijke Bisschoppen de Katholieken zullen dwingen, o gruwel! weder Roomsch te worden! In zijne benauwdheid spreekt hij dan nu ook alle droomers en slaapmutsen in den lande krachtig aan, al dat volkje [illegible] selijkheden maar niets gelooven wil, en hij tracht hen wakker te schudden door met groote deftigheid te verzekeren, dat Rome *kan* wat het *wil*, en dat het niets anders wil dan de uitroeijing van het *Evangeliesch-geloof*, altijd, wel te verstaan, zoo als dat door den Groninger phalanx wordt gepredikt naar de jongste ontdekkingen van Dr. Nitschz.

En om te bewijzen dat Rome *kan* wat het *wil*, wordt er een tafereel opgehangen van hetgeen er gedaan is door Rome in Polen, Boheme, Hongarije, Toskanen, Spanje, Portugal, Frankrijk, België, de Zuid Duitsche Staten, Engeland en Nederland.

De professor neemt het niet nauw op als hij bewijzen wil leveren. Reeds in het »Voorwoord" is gezegd, dat er in de derde afdeeling »uit min bekende of nog ongedrukte bescheiden eenige belangrijke mededeelingen zullen gegeven worden, die, (let nu wel op) blijvende waarde hebben en toonen, dat wij biddende moeten waken en strijden, zal Nederland niet in den afgrond storten, die zich sedert verscheiden jaren voor hetzelve opent." Die afgrond is natuurlijk de hierarchie; maar hoe kan nu de heer de Groot de Katholieken oproepen om met hem daar tegen op zijn Groningsch te bidden. Men bemerkt echter uit de aangehaalde tirade, dat de heer de Groot zich wel aardig weet te wringen in de spreekmanier der »vrienden," en zich nog wat »dierbaar gereformeerd" kan uitdrukken.

't Is waarlijk voorzigtig en slim van hem gevonden om met zijn historische schets, die hij vooruit weet dat niet historiesch is, hetzij feitelijk, hetzij moreel opgevat, zich te barrikadeeren achter »min bekende of ongedrukte bescheiden;" zoo doende kan men ongestraft alles zeggen wat in zijn kraam te pas komt. Moeder de Gans zou zich ter staving harer fantastische vertellingen op soortgelijke dokumenten kunnen beroepen, wanneer de kinderen soms mogten twijfelen aan hare waarheidsliefde. Naar allen schijn heeft de heer de Groot deze taktiek afgezien van zijn jansenistc vriendjes, die, wanneer zij de bekende waarheid te bestrijden of hun onwettig bestaan te verdedigen hebben, ook zulke verpletterende argumenten gebruiken. Zou de professor soms even als de Jansenisten genegen zijn de »ongedrukte bescheiden" bij een notaris ter visie te leggen? Zoo niet, dan vreezen wij hard, dat geen mensch, of het moest een Fakkel-man wezen, hem op het bloote woord af zal gelooven.

En te regt. Want alles wat aangaande de boven genoemde landen voor historie wordt uitgevent, is zoo onhistoriesch, zoo bitter onwaarschijnlijk reeds in zich zelve, zoo geheel in het Fakkelsysteem, en zoo vol van Jezuiten, dat men een schoolkind zou moeten zijn van het door den heer de Groot zoo sterk geprotegeerde Nuts-onderwijs om te gelooven wat hier den lezer maar lomp weg op de mouw wordt gespeld.

Een ding evenwel is door deze zoogenaamde historische schets nu regt duidelijk geworden, te weten dat de heer de Groot niet deelt in het voorregt, dat hij Rome toeschrijft, te kunnen wat het wil. Hij toch wilde zijn verhaal voor historie doen doorgaan en ieder onbevooroordeelde ziet terstond dat hij nergens de waarheid geeft; hij kan dus met den Vandeville-held zingen: men doet wat men kan en niet wat men wil!

Laat ons nu even het historiesch tafereel in oogenschouw nemen.

Van Polen wordt het meest verteld, en dit heeft een gezonde reden: het land ligt nog al ver af, en de vermelde gebeurtenissen zijn lang verleden. De Jezuiten spelen er de eerste viool en zijn overal aan den dans. In Boheme en Hongarije ontmoet ge ze weder met dezelfde manoeuvres. Maar opmerkelijk is het, dat er van Toskanen heel weinig vermeld wordt; de beruchte Madiai's worden slechts even aangeroerd. Trouwens, die historie is ook wat al te veel geëxploiteerd in proza en poezij, om er nu nog wat nieuws op te vinden. Over Spanje stapt de professor maar losjes heen, bij gebrek aan »ongedrukte bescheiden." De gedrukte van Balmes zien er wat bar uit voor *deze* historie. Portugal deelt in hetzelfde lot. Maar onder Frankrijk vindt de heer de Groot een excellente gelegenheid, om het dagblad *l'Univers* [illegible], zegt hij, en verhaalt voorts, wat de heer Veuillot van Luther gezegd heeft, 'twelk reeds in alle protestantsche April-artikelen is afgezaagd. De heer de Groot mag den *Univers* wel nooit hebben gezien; hoe zou hij het anders een schandblad kunnen noemen? Wat de *Univers* zich beangst zal gevoelen, vernemende dat hij onder al zijne bestrijders voortaan ook den grooten professor van het Nederlandsch ongeloof moet tellen! De *Univers* raakt er stellig onder.

Bij België stapt de heer de Groot van zijn systeem af, door nu in plaats van »ongedrukte bescheiden," gebruik te maken van hetgeen door den grooten Vreede in de *Utrechtsche Courant* is verteld; te gelijk bedient hij zich van hetgeen door Belgische liberalen is geschreven.

Bij de vermelding van de Zuid-Dui[illegible] de heer de Groot eerst verwonderd [illegible] zigtigheid [illegible] leer. De *opregte* [illegible] wordt in den arm genomen (of [illegible] den" die geraadpleegd worden!) om [illegible] protest van de Boven-Rijnsche Bisschoppen [illegible] het schandaal te Baden nog niet daar was, [illegible] na zoo wat niets van vernemen. Over Pruissen, het protestantsche Pruissen, het [illegible] van zoo veel evangelieverminking en schriftverdraaijing sprekende, wordt de Professor bijna dol en loost een [illegible] verzuchting over de ongestrafte [illegible] van de Jezuiten, tegen de Evangelische Kerk, [illegible] het beste lid is, die niets meer gelooft, even als in de Groninger [illegible], die de heer de Groot de eer heeft te presideren.

Voor Engeland worden ook al gedrukte bescheiden gebruikt, en nog wel citaten door de *Kerkelijke Courant* medegedeeld, zoo kurieus van inhoud dat men een synodaal orgaan moet wezen om ze te gelooven en te verspreiden en een Groninger theologant om ze nog eens op te warmen. En zoo zijn wij den kring rond en komen weer te huis in Nederland. Maar vooraf vraagt de heer de Groot nog wat al het aangevoerde bewijst. Ieder begrijpt dat het alles bewijst tegen Rome. Nu dat moest ook zoo zijn, en men zal erkennen, dat gelijk de prof. het verhaald heeft, er niet aan te twijfelen valt of Rome is magtig genoeg om alles in verwarring en ellende te dompelen. De heer de Groot is een knap stuurman, mits hij de waarheid maar niet aan boord heeft, en hij brengt het er beter af dan John Franklin. Men kan dan ook gemakkelijker bij *Fakkel*gloed Jezuiten vinden dan bij

noorderlicht een vaart door het ijs der Noordpoolzeën; tot het laatste behoort kloekheid en kennis, tot het eerste niets dan een handvol »ongedrukte bescheiden" en door vrees aangevuurden haat.

Wij zullen morgen het nog overschietende gedeelte van den professoralen arbeid vlugtig inzien.

Onze lezers kennen onze sympathie voor het Aloysius-gesticht. Schoon zijne stichting slechts van weinige jaren dagteekent, verzorgt het reeds een vijftigtal knapen, wier opvoeding, zoo zij in Aloysius geen toevlugtsoord gevonden hadden, hoogstwaarschijnlijk ten ergste zou verwaarloosd zijn geweest. Daarenboven zijn reeds een dertigtal jongens op de door het Bestuur van het Aloysius-gesticht tot stand gebragte landbouw-kolonie *de Heibloem*, in Limburg, gevestigd, waar zij tot brave, knappe landbouwers opgeleid worden. Wie dan zou zijn hart gesloten kunnen houden voor eene instelling als deze? Wie haar niet gaarne ondersteunen in haar liefderijk streven? De gelegenheid ligt daartoe voor de hand. Aanstaanden Dingsdag geeft de verdienstelijke heer W. Smits, bijgestaan door de jeugdige kweekelingen zijner muziekschool, in de zaal van Odeon, een koncert, ten voordeele van de kinderen in Aloysius verzorgd, dat een heerlijk kunstgenot belooft, en tot welks bijwoning wij ons veroorloven onze vrienden met nadruk uit te noodigen. Aan die uitnoodiging gehoor gevende, verschaffen zij zich een genoegelijken avond, terwijl zij tevens bijdragen tot de ondersteuning van een liefdewerk, dat op ons aller innigste belangstelling aanspraak mag maken.

De kostbaarste sieraden onzer kerken, de prachtigste misgewaden moesten ons tot dusverre uit den vreemde geworden. Sinds eenigen tijd behoeft dat niet langer te geschieden. Onderscheidene verdienstelijke mannen hebben zich in den laatsten tijd met ijver toegelegd op het vervaardigen van kerkornamenten, met dien gelukkigen uitslag, dat de produkten van hunnen kunstzin kunnen wedijveren met wat ons tot dus verre door het buitenland meest voortreffelijks werd toegezonden. Wij verheugen ons daarin van harte, ook om den wille van de belangen van een nieuwen tak onzer inlandsche nijverheid, welke alle ondersteuning en aanmoediging verdient.

Die zich wenscht te overtuigen tot welken graad van ontwikkeling de bedoelde industrie ten onzent gestegen is, dien verwijzen wij heden naar de magazijnen van de heeren Paulus Sutorius en C°., alhier, waar wij dezer dagen in de gelegenheid waren een stel misgewaden te bezigtigen, in hunne werkplaatsen vervaardigd, dat, in geen opzigt, bepaaldelijk als proeve van rijk en zuiver borduurwerk, niets te wenschen overliet. Wij hopen dat alle belangstellenden zich van de juistheid van ons oordeel in deze zullen gaan vergewissen, en dat de heeren Paulus Sutorius en C°. aangemoedigd mogen worden op den ingeslagen weg met steeds klimmend succes voort te gaan.

Wij laten hieronder volgen het slot der beraadslagingen over het voorstel der negen, met het verslag te geven van de avondzitting van ll. Woensdag.

De heer van Hoëvell vervolgt zijne heden morgen afgebroken rede. Alvorens tot het derde deel dier rede over te gaan, heeft hij nog een paar woorden in het midden te brengen nopens de emancipatie der slaven. Hij doet dan opmerken, dat men in het verslag op den voorgrond heeft gesteld, dat die emancipatie 22 mill. zou kosten. En nu de heer Groen, ook op grond daarvan, het aangeboden voorstel als gewaagd deed voorkomen, nu rekent spr. het pligt te verklaren, dat, naar zijne meening, de houders van slaven geen regt op eenige vergoeding hebben, omdat het onregt is menschen te koopen, tegen de wetten der natuur en tegen het Christendom. Maar het kan nuttig wezen, uit een politiek oogpunt of om andere redenen, dat de Staat, wanneer hij dat onregt herstelt, eenige vergoeding schenkt, maar regt bestaat hier niet.

Spr. gaat nu met het 3e punt van zijn betoog over, dat de hervorming van het belastingstelsel hier te lande in den geest der voorstellers, en waarvan het gedane voorstel een begin is, in naauw verband staat tot de goede werking van een in zijn oog beter stelsel van koloniaal bestuur. Welk is dat stelsel? Tot zijn genoegen heeft hij van den heer Groen vernomen, dat hij nu verklaarde den spr. te willen ondersteunen in 't algemeen in de uitvoering van zijn stelsel. Dit was voor spr. een genoegen, daar hij dat lid tegenover zich gezien had. Bij spr. is dan ook de vraag opgerezen, of de heer Groen dat ook zou gezegd hebben, omdat hij dacht, dat spr. van stelsel zou veranderd zijn. Maar hij houdt hem aan zijn woord. Hij zal naast den spr. staan, want deze is steeds hetzelfde stelsel toegedaan. En om nu een kort denkbeeld te geven van zijn stelsel van koloniaal bestuur, zal hij dit niet doen met woorden, welke hij nu spreekt, maar met die, welke hij in 1848 geschreven heeft, ten einde daarin een bewijs van konsequentie te geven. Spr. leest de zinsneden daaromtrent voor, hierop nederkomende dat men in Indië niet alleen moet zien op de millioenen, daarvan getrokken wordende, maar ook op het vele wat op Java te doen en te ontwikkelen is in materieele, moreele en intellektueele krachten. Toen en nu is dit des spr. stelsel van koloniaal bestuur.

Om nu dat stelsel in praktijk te brengen, daartoe kan eene hervorming van ons belastingsstelsel hier te lande krachtdadig medewerken. Hij zal dit in *twee* argumenten ontwikkelen: 1°. Dat de nijverheid hier te lande in de behoeften van het Ind. volk moet voorzien, en 2°. Dat tot ontwikkeling van Indië door Nederl. elementen, een energiek krachtvol Nederl. volk noodig is. — Wat het *eerste* punt betreft, bedoelt Spr. niet eene kunstmatige nijverheid, maar eene door eigene krachten en ontwikkeling. Hij wil dit, wanneer wij zien hoe in Indië tegenwoordig de concurrentie tegenover andere staten wordt volgehouden. Wanneer men de staten van invoer in Indië in de laatste jaren nagaat, dan ziet men, hoe de nijverheid tegenover de vreemde mededinging strijdt, en hoe jaarlijks hare krachten toenemen. Maar dat doet zij, gedrukt door zware lasten, welke elders niet bestaan. In Engeland is de nijverheid vrij: hier te lande is zij gedrukt door zware lasten, een gevolg van het belastingsstelsel. Die nijverheid vraagt geene bescherming maar zij vraagt regt; zij vraagt dat die lasten van haar worden afgenomen, en overgebragt daar waar onevenredigheid in het dragen der lasten bestaat.

Spr. las heden morgen eenige zinsneden van een werkje van een onzer jeugdige, maar voortreffelijke staathuishoudkundigen, waarin hij zegt, dat voor het buitenland vrijheid van arbeid bestaat; binnenlands echter niet, ten gevolge van het regt, gelegd op alle grondstoffen voor de nijverheid. Duurte veroorzaakt schaarschte. Eene belasting op het vleesch is dus minder vleeesch; de grondstof der nijverheid is dus belast. En dit is niet alleen het geval met vleesch, maar met alle eerste levensbehoeften. In Engeland is dit vrij, en hier drukt zulks zwaar. Spr. vraagt dus of, wanneer het belastingsstelsel der voorstellers ware ingevoerd, en waarvan het tegenwoordige voorstel een begin is, of men dan niet regt zou doen aan een tak van volksbestaan, die juist met het oog op Indië, zulks het meest verdient? Hij vraagt dus, of het voorstel niet in verband staat met zijn koloniaal stelsel?

Wat aangaat het *tweede* punt, zegt Spr., dat tot ontwikkeling van Nederlandsche elementen in Indië een krachtig Nederlandsch volk noodig is, vooral van dat gedeelte van het Nederlandsche volk, hetwelk men de middenklasse noemt. Men ziet het gevolg, wanneer een krachtvol volk zijne elementen naar Indië overbrengt. Men zie Engeland. Ook in onzen archipel ziet men Engelsche partikulieren zich nederzetten, nieuwe bronnen opzoeken en vinden. Spr. wijst op die mannen, die op onze eilanden, verwaarloosd door de Nederlanders, zich nederzetten, en door eigene krachten zich niet alleen vestigen, maar schatten verzamelen en de nijverheid ontwikkelen: het zijn vreemdelingen, meest Engelschen. Bij ons zien wij naar Indië gaan hen, die te voren verzekerd zijn door het gouvernement als ambtenaar geplaatst te worden, maar niet die krachtvolle mannen, die als het ware op avontuur uitgaan. Een enkel voorbeeld nog op wetenschappelijk terrein. Onze natuurkundige kommissie, die jaren in Indië met vrucht gewerkt heeft, bestaat uit bijna allen vreemdelingen. Het gebrek aan veerkracht bij onze natie is aan onderscheidene oorzaken toe te schrijven: eene daarvan is de slechte voeding. Maar, zegt de heer Oosting, het vleesch is geen noodzakelijk voedsel; het noodzakelijkste is het brood. Spr. moet daarop zeggen, dat hij de wetenschappelijke wereld aan zijne zijde heeft, b. v. den hoogleeraar Mulder, in zijn werkje: »*de voeding in Nederland, in verband tot den volksgeest.*" Spr. kan dien schrijver veilig aanhalen, want hier is geene politieke zijde te zoeken. Men kan dit niet houden voor contrebande, en zeggen het komt van die partij. Dat boekje nu zegt, dat het gebrek aan veerkracht een gevolg is van het gebrek aan dierlijk voedsel, en schrijft aan het krachtig dieet der Engelschen, de geestkracht dier natie toe. De heer Oosting heeft ook een argument voor zijne stelling ontleend uit het spreekwoord, dat men niet zegt vleesch-, maar broodgebrek.

Spr. zal dat argument, ofschoon het zoo sterk niet is als zijn boek, echter niet dadelijk afwijzen. Hij stelt namelijk gemeld lid voor, een jaar de proef te nemen en zich een jaar van vleesch te onthouden, en als hij dan zijn argument nog volhoudt, dan zal spr. nog zeggen dat hij zich vergist, want dan zullen zijne argumenten nog veel flaauwer zijn. Neen eene betere voeding zal er een krachtig volk van maken. Spr. zal daartoe medewerken, zoo lang hij lid der Kamer is. Veel kan de wetgever ten deze niet doen; maar wat hij kan, behoort hij te doen, d. i. de belemmeringen, welke eene betere voeding in den weg staan, opheffen. Daartoe strekt gedeeltelijk het gedane voorstel. — Maar de heer Gevers heeft gezegd, dat wilt gij niet, gij wilt alleen uwe politieke inzigten bevorderen: achter het vischje ligt een angel verborgen. Na die vergelijking, zal spr. ook eene fabel bezigen, niet met dat talent, maar in de toepassing even juist. De heer Groen zegt er ligt een angel verborgen. De voorstellers zeggen, dat op dit oogenblik het vleesch slechts door de rijken wordt gebruikt; zij willen trachten, dat ook anderen dit nuttigen. Daarom stellen zij de afschaffing van den akcijns voor; meer kunnen zij niet doen. Welnu, nu staan zij aan een goudvisch-vijver. Daarin bevinden zich eenige groote visschen; die zeggen tegen de andere: hapt niet toe, want er is een angel achter. De stumpers gelooven het en gaan heen, maar de andere, die gewaarschuwd hadden, happen toe. Ja, de voorstellers willen trachten, een krachtig volk te krijgen; zij willen den druk, waar die onregtvaardig is, wegnemen. Maar nu hoort spreker den heer Foreest, die zegt: dat moogt gij niet doen, want de Voorzienigheid wil het niet. Ook die redenaar heeft de voorstellers harde woorden toegevoegd. Hij heeft gezegd: gij tracht den druk van sommige standen weg te nemen, maar wij vertrouwen u niet; gij wilt meer; gij zijt die partij, welke alle standen gelijk begeert, die de eigendommen wilt verdeelen. Dus zegt spr., wij zijn socialisten en kommunisten, omdat wij trachten een stand te verligten, die te veel gedrukt is; als dat kommunisme is, dan verklaart spr. een kommunist te zijn. Als dat kommunisme is, dat men het onregt wegneemt, dat men hetgeen een voorregt is, tracht te verminderen, ja dan is hij een kommunist.

Maar erger is wat gemelde spr. heeft gezegd, dat omdat, naar zijne meening, dergelijke poging, als de voorstellers op het oog hebben, nergens gelukt is, zij daarin de hand der Voorzienigheid moesten zien, en dat zij dus toch niets kunnen doen. Het is reeds gezegd, dat lid vergist zich. De pogingen elders zijn gelukt. Maar aangenomen het ware niet gelukt, dan is zoodanige leer, zulke gevolgtrekking toch verschrikkelijk." De heer Thorbecke heeft die bestempeld met den naam van Turksch fatalismus; spr. noemt die eene onzalige oude ultra-orthodoxe Dordtsche leer. Als die leer opgaat, dat, omdat eene poging niet gelukt, men daarin den vinger Gods moet zien en niet verder gaan, waar zou het dan heen? Als men b. v. zoo gedacht had sedert eeuwen omtrent het omzeilen der Noordpool, waarlijk die weg zou niet gevonden zijn. Neen, om iets goeds tot stand te brengen, kost dit strijd. Spr. is overtuigd, dat, hoe beter eene zaak is, juist hoe meer strijd men ondervindt. Hij is overtuigd, dat men hier ook geplaatst is, niet om te wachten, maar om te strijden. Het is eene goede zaak, te trachten in dit land eene klasse der Maatschappij te ontheffen, welke tot dusverre onregtvaardig bejegend is. Hij vreest niet, als daarvoor strijd noodig is, dien vol te houden. Hij zal strijd voeren met een gerust geweten, tot zoo lang de Voorzienigheid hem tot zich roept.

De heer Dirks vraagt het woord voor een persoonlijk feit. De vorige spr. heeft hem namelijk dezen morgen beschuldigd, dat hij ministerieel is onder het vorige en onder het tegenwoordige ministerie, zoodat hij eigenlijk zou zijn een politieke weerhaan.

De Voorzitter ziet daarin geen personlijk feit, en zou dus wenschen de zaak aan de beslissing der vergadering over te laten.

De heer Dirks onderwerpt zich gaarne aan dat oordeel, en hij zal den spr. antwoorden als hem daartoe in de rei der redenaars het woord zal gegeven zijn. Mogt daartoe echter door omstandigheden geen gelegenheid zijn, dan verklaart hij reeds dit oogenblik het gezegde voor volstrekte onwaarheid.

De Voorzitter zegt den heer Dirks voor het afzien van zijn persoonlijk feit. Het is wezenlijk van belang bij deze diskussien zoo min mogelijk in de verschillende gezegden der redenaars over en weder persoonlijke feiten te zien.

De heer *Storm* heeft de beschuldigingen, zoo velerzijds tegen de voorstellers geuit, wel niet met kalmte aangehoord, maar zal die niettemin met kalmte beantwoorden. Hij heeft gaarne medegewerkt tot het voorstel, dat dienen moet om der mindere klasse tot ontheffing te strekken. Wanneer nu dat voorstel uit zijn aard populair is — zoo als dit blijkt uit de vele adressen tot adhæsie — levert dit dan eene reden op om de voorstellers te verdenken van de regering te willen bemoeijelijken? Is dan welligt de regering niet populair? Hij was een voorstander van het vorig bestuur, om den politieken gang van zaken, door dat bestuur gevolgd. Dat nu het tegenwoordig ministerie de beginselen van dat bestuur niet deelt, is dat de schuld van de voorstellers? Men achtte het voorstel als de zucht om een twistappel in deze vergadering te werpen; maar wie gaf het regt om de bedoelingen der voorstellers in verdenking te brengen? Zou hij niet met meer regt aan de bestrijders kunnen tegenwerpen: zij bestrijden het voorstel uit politieke vooringenomenheid. Indien eens het voorstel door de regering ware gedaan, wat zou er dan gebeurd zijn? De voorstellers zouden het hebben aangenomen. En de tegenstanders? Ook zij zouden er zich dan niet tegen hebben verzet. Welnu, hij laat dan over te beslissen, wie het best in het algemeen belang handelt: de voorstellers of de bestrijders; de voorstellers, die alleen op de zaken het oog gevestigd hebben, of de bestrijders, die op de personen letten? Eene andere bedenking was: de voorstellers willen werken op de verkiezingen? Maar hij antwoordt, dat zij het gerust aan het gezond verstand en de vaderlandsliefde der kiezers overlaten, of zij hun mandaat waardig zijn, mits men aan de verkiezingen den vrijen loop late en men daar niet indringen mogen zelfzuchtige leiders. Hij voor zich wacht gerust den uitslag der volgende verkiezingen af. Ook dit verwijt is dan ook al weder eene van die opgeraapte beschuldigingen, waaraan de voorstellers en hunne partij voortdurend zijn blootgesteld.

Hij zal alom meer bepaaldelijk beantwoorden twee ministers, die gisteren het woord hebben gevoerd. De eerste, de minister van Finantien, had beweerd, dat het voorstel is eene bespotting van de Natie, hetwelk aan de vergetelheid behoorde te worden prijsgegeven. De andere minis-

ter, die van Buitenlandsche Zaken, had zich het regt gegeven, de eerlijkheid der voorstellers in twijfel te trekken. Is het nu niet ongehoord, dat zulke beschimpingen aan negen leden der Kamer worden aangedaan? Is dat niet eene handelwijze, den Nederlandsche ministers onwaardig? Hij protesteert dan ook ten sterkste tegen dergelijke aantijgingen. De minister van Justitie beweerde, dat door het voorstel de mindere standen van het volk niet zouden worden gebaat; maar dat alleen dit zou zijn ten voordeele der meervermogenden. Maar op dit punt moet spr. alleen herinneren aan het adres van een voornaam slager, die aanneemt het vleesch 10 cents per Nederl. pond goedkooper te leveren; en nog iets: bij eene aanbesteding van vleesch in Rotterdam op 16 Dec. plaats gehad, werd aangenomen om, na aanneming van het voorstel, het vleesch 5 cents goedkooper te leveren dan aanbesteed is. Hij komt nu terug op de stelling van den minister van Buitenlandsche Zaken, op gisteren voorgedragen. Die minister neemt een regeringsbeginsel aan, dat alle beginselen van den konstitutionelen regeringsvorm omverwerpt. Spr. zegt: de Troon moet verheven zijn boven alle politieke twisten. De Koning kan geen kwaad doen; de Koning moet buiten alle diskussie worden gehouden. Maar nu willen de ministers den Koning als handelenden persoon hier invoeren. Daardoor berooven zij de Kroon van een der edelste regten en miskennen zij geheel het beginsel der ministerieele verantwoordelijkheid. Zoodoende wordt alle denkbeeld van vrije parlementaire diskussie weggenomen. Als de ministers zeggen: zoo wil het de Koning, wie zal zich dan verzetten, bij den eerbied, dien men aan den persoon van het Hoofd des Staats verschuldigd is? Maar strijdt dit dan niet met alle begrip van ministerieele verantwoordelijkheid. Intusschen beweerde men, dat juist in deze gedragslijn het verschil ligt met het vorig ministerie. Daardoor verkondigen dan de ministers eene leer, die zamenhangt met inkonstitutionele ketterijen, met absurditeiten, waartegen hij protesteert in het belang van het Koningschap en van de konstitutionnele beginselen.

Eindelijk moet hij nog behandelen het punt nopens de vrees voor oorlog en de staatkundige verwikkelingen, die het voorstel zouden in den weg staan. Als het ooit waar is, dat de vrees voor het kwaad erger is dan het kwaad zelf, dan is dit zeer zeker hier van toepassing. Sedert jaren reeds heeft dergelijke vrees er toe geleid om millioenen te verkwisten; altoos is men met dat thema voor den dag gekomen. Men heeft inderdaad dat denkbeeld van vrees geëxploiteerd; maar dat denkbeeld werkt nadeelig op het volk; dit geeft het angst en verlamming; dit werkt nadeelig op de nijverheid en den handel; dit belemmert de aanwending van kapitalen en slaat op alle klassen terug. Maar hij zegt: zoo er al vrees voor oorlog bestaat, moeten wij dan niet handen ineen slaan, om de gevaren af te wenden? De minister van Buitenlandsche Zaken heeft zelfs in 1851, op het oogenblik van den coup d'état in Frankrijk, als lid der Kamer voorgesteld de diskussie over de begrooting te bekorten, om te doen blijken, hoe eensgezind wij waren. Maar wat nu het tegenwoordig oogenblik betreft, is er dan werkelijk vrees voor oorlog, waarin ons land zou kunnen worden betrokken? Ook hier beroept hij zich op den minister van Buitenlandsche Zaken, wat deze als lid der Kamer heeft gezegd bij de diskussie over de konversiewet in December 1852. De heer van Hall heeft toen zelf verklaard geen vrees te koesteren voor den politieken toestand in Europa, en die vrees vooral niet te hebben, nadat de tegenwoordige Keizer van Frankrijk gezegd had: »Het Keizerschap is de vrede". Naar aanleiding der opmerking van den minister van Justitie, dat Perzie zich voor Rusland heeft verklaard, zegt spr., dat dit juist Turkije nog meer zal leiden tot voorzigtigheid en toetreding tot de mogendheden. Buitendien bestaat ook daarom geen vrees voor oorlog, omdat de mogendheden vredesgezind zijn en aan allen ontbreekt een groot krijgsmaterieel; dat is: het geld.

De *minister van Finantiën* herinnert, dat er hier veel en op velerlei wijze is voorgedragen over het onderwerp, waarmede de vergadering zich bezig houdt; maar in al wat er gezegd is, is er inderdaad weinig, dat zoo zeer mag worden afgekeurd als de woorden, die den vorigen spreker zijn ontvallen. Het was een bitter woord, dat die spreker zich had veroorloofd; maar Z. Exc. gelooft, dat er grenzen moeten zijn in de vrijheid, die men in deze vergadering heeft om zijn gevoelen uit te drukken. Het is hem gebleken, dat die spreker nog altijd vervuld is van het denkbeeld, dat door zijn voorstel het leed zal worden verzacht, waarin velen in het land verkeeren. Maar als nu velen meenen en in gemoede oordeelen, dat dat leed *niet* door het voorstel kan worden verzacht, staat het hun dan niet vrij om te beweren, dat de maatregel is eene bespotting van hen, aan wie het dagelijksch brood ontbreekt, die het noodigste voedsel missen, door hun voor te spiegelen, dat men hun door het voorstel vleesch zal kunnen geven, een voedsel dat niet in hun bereik ligt en ook niet in hun bereik zal gebragt worden, ook dan niet, wanneer de prijs van het vleesch met 10 cents zal worden verminderd. Het is daarom verschoonbaar, wanneer men over die klasse leed gevoelt en zijne deelneming daarover op krachtige wijze aan den dag legt, maar, wanneer men nu het regt heeft om zich tegen dit voorstel te verklaren, daarover zijne meening te ontwikkelen en te zeggen: gij dwaalt, wie geeft aan een der voorstellers het regt om aan de ministers des Konings toe te roepen: gij zijt onwaardige ministers? Wanneer dat lid de vrijheid meent te hebben zoo iets te zeggen, dan vraagt Z. Exc. op zijne beurt, of hij ook niet geregtigd zou zijn om te vragen: of dat lid wel een waardig afgevaardigde is. Hij zal evenwel die vraag niet doen, maar indien de spreker tot eene dergelijke uitdrukking meent het regt te bezitten, dan zou er ook wel bij den minister aanleiding kunnen bestaan, om de gemelde vraag te doen.

De minister van Justitie zegt, dat hij over de rede van den heer Storm misschien het stilzwijgen had kunnen bewaren; omdat, zoo hij zich niet bedriegt, die spreker verkeerd heeft voorgesteld wat Z. Exc. gisteren had aangevoerd. Ofschoon de minister overtuigd is, dat eene afschaffing der belasting op het geslagt weinig of niet den prijs van het vleesch zal doen dalen, ofschoon hij daarvan volkomen overtuigd is, — heeft hij dit nogthans niet aangevoerd en is dit niet de grond geweest, waarop hij het voorstel heeft bestreden. Maar die grond was daarin gelegen, dat, wanneer er rede kon zijn van ontlasting, de keus daartoe bij dit voorstel genomen de slechtst mogelijke keus is, omdat alleen de hoogere klasse er mede gebaat is en de maatregel toch zal moeten strekken om de lagere klasse van druk te ontheffen; maar hij moet het woord opvatten omdat de heer Storm aan den minister van Buitenl. Zaken, op dit oogenblik niet ter vergadering aanwezig in den mond had gelegd de beschuldiging van oneerlijkheid bij de voorstellers. Z. Exc. nu heeft de rede van dien minister aangehoord en heeft haar nog levendig voor den geest. Hij heeft daaruit verstaan, dat de minister van Buitenl. Zaken heeft gezegd: in de vertegenwoordiging is eene oppositie wenschelijk te achten; maar hij hoopte dat dit zijn zou eene eerlijke oppositie; hij noemde eene eerlijke oppositie zoodanig eene, welke uit overtuiging ontstaat; maar hij noemde eene oneerlijke oppositie die, welke in strijd is met eene uitgedrukte overtuiging; of dit nu hier van toepassing was, liet de minister van Buitenl. Zaken aan het oordeel der vergadering over. Ziedaar dus wat die minister hoofdzakelijk had in het midden gebragt en daarin ligt voorzeker geene reden opgesloten om het tot eene beschuldiging van oneerlijkheid te maken.

Wat nu het konstitutionneel beginsel betreft, heeft de minister van Buitenlandsche Zaken gezegd: de Koning alleen regeert, maar de ministers zijn verantwoordelijk voor de regerings-daden. Dit nu wordt geheel door de Grondwet bevestigd, en ook Z. Exc. is dat gevoelen toegedaan, dat wij niet hebben bloot een naam-Koning. Hij erkent echter dat, indien de Koning eenige regeringsdaad wilde verrigten, die streed met onze vrijheden en regten en met de belangen des lands, alsdan de ministers hun ontslag zouden behooren aan te bieden. Dit staat ook met zoovele woorden in het artikel der Grondwet: »De Koning is onschendbaar; de ministers zijn verantwoordelijk," en onmiddellijk volgt daarop: »De uitvoerende magt berust bij den Koning," niet bij de ministers, en dit moet hij al dadelijk zeggen in antwoord op den heer Storm; maar die bepaling behelst dan ook eene garantie tegen misbruiken, die de Koning in regeringsdaden zou kunnen maken.

Eindelijk vindt hij de redenering van den heer Storm vreemd omtrent hetgeen Z. Exc. had in het midden gebragt betrekkelijk vrees voor oorlog. Z. Exc. had gezegd, dat de politieke horizon donker is van vele zijden. Dit denkbeeld op zich zelf te uiten, is voorzeker niet wenschelijk noch raadzaam. Dit denkbeeld kan inderdaad onrust verwekken en nadeelig werken op het crediet van den Staat; maar wanneer men toch de gronden moet opgeven, waarom men het voorstel wederlegt en bestrijdt, wanneer men meent, dat het thans, op dit oogenblik, niet raadzaam is belastingen af te schaffen, uit een politiek oogpunt, — dan mag men die redenen wel opgeven. De minister had die niet geprovoceerd, maar wel de voorstellers. De heer Storm intusschen had zich betrekkelijk den oorlog volkomen gerust gesteld. Z. Exc. hoopt van harte, dat de uitkomst aan die verwachting zal beantwoorden. Hij gelooft echter, dat men er anders over denkt, en dat er ook wel reden voor beduchtheid bestaat. Het kan zeer wel gebeuren, dat Nederland er buiten is, maar er zou weinig ontbreken, of dit zou wel het geval kunnen zijn. Uit dat oogpunt is voorzigtigheid hoogst aan te raden.

De heer Thorbecke heeft de beide ministers beantwoord en wijst er op hoe de voorstellers hebben bloot gestaan aan onderscheidene insinuatien en hoe de parlementaire waardigheid ten hunnen opzigte is uit het oog verloren.

Na nog eenige woordenwisseling stelt de heer van Goltstein als motie van orde voor om de algemeene beraadslagingen te sluiten, daar de quaestie van weerszijde genoeg is toegelicht. Onderscheidene leden verklaren zich daartegen. Zij wenschten hunne stem te motiveren; anderen die dat ook willen, zullen er echter voor stemmen, omdat er nog zoo vele sprekers zijn ingeschreven en alsdan het einde der diskussie niet is te voorzien. Andere leden vragen het woord over persoonlijke feiten wegens verkeerde opvattingen over en weder. De Voorzitter is herhaaldelijk genoodzaakt sommige sprekers te verzoeken zich te willen bepalen bij de motie van orde.

Na nog eenige levendige woordenwisseling wordt de motie tot sluiting *aangenomen* met 48 tegen 16 stemmen.

STATEN-GENERAAL.

EERSTE KAMER.

Zitting van Woensdag, 21 December.

In deze zitting zijn de beraadslagingen over de Staatsbegrooting voor 1854 voortgezet en de hoofdstukken V, VI, VII, VIII, IX *A* en IX *B* aangenomen.

Met de behandeling der begrootings-wetten zal in eene heden avond te houden zitting worden voortgegaan.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 22 Dec. De paketboot uit Konstantinopel te Triëst aangekomen brengt berigten mede loopende tot 12 Dec.

Vrij algemeen zag men de afzetting te gemoet van den minister van marine, Capitan-Pacha, wegens het gebeurde bij Sinope.

Er zou besloten zijn dat de vereenigde eskaders de Zwarte zee zouden binnenzeilen, zoodra de Russische vloot het zou beproeven troepen op Ottomanisch grondgebied te ontschepen.

De oorlogsverklaring van Perzie werd nog altijd verwacht.

Een firman is verschenen, bevestigende de privilegien van Servie.

In de Zwarte zee woedden hevige stormen.

Tijdingen uit Smirna van 14 December spreken van vervolgingen tegen de Christenen aangerigt in de binnenlanden van Azie.

— De *Parlemento* van Turin heft een klaaglied aan over de aftreding van Lord Palmerston, het ondergaan van wiens ster, ook de politiek van Sardinie wel kan verduisteren. Het blad betreurt vooral des Lords gemis, als vijand van Oostenrijk.

ENGELAND.

LONDEN, 22 December. Men verkeert nog altijd in het onzekere omtrent den opvolger van Lord Palmerston, en volgens de *Morning chronicle*, wendt men alle pogingen aan om Sir Georges Grey er toe over te halen.

De reis van Sir James Graham naar Osborne, heeft ten doel, naar men zegt, om de Koningin op de hoogte te brengen der verschillende gevoelens die er in het kabinet circuleeren met betrekking tot de oostersche aangelegenheden.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 22 Dec. Een telegraphisch berigt, zoo even uit Konstantinopel ontvangen vermeldt als zeker het binnenzeilen der eskaders in de Zwarte Zee tot bescherming der Porte.

— Men weet te Konstantinopel nog niets nader omtrent het gevecht bij Sinope.

— Omer-Pacha heeft aan den Divan doen weten, hij ieder oogenblik een geduchten aanval op Kalafat te gemoet zag.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 23 December.

GETROUWD (22 Dec.): H. F. Muller met S. J. Geel. — F. E. Anseveld met J. Smith. — W. P. van Nierop met H. de Jongh.

BEVALLEN (22 Dec.): M. Lodeesee, geb. Salm, D.

OVERLEDEN (20 Dec.): J. L. A. Kraijenbrink, 14 m.

Heden, 22 Dec., teekende de Thermometer-Schaal Fahrenheit:

	's avonds	8 ure	31 graden.
23 Dec.	's nachts (laagste stand)		28 »
	's morgens	8 ure	36 »
	's middags	12 »	38 »
	's namiddags	4 »	34½ »

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 22 Dec. Belg. leen. 2½ pc. —, 1840/1842 4½ pc. 96¼; 1852, —; Spanje 1—3 pc. 21$\frac{1}{16}$; Binnenl. 3 pc. 41⅞; Romeinen 5 pc. —; Oostenrijk Metalliek 5 pc. 80¼.

PARIJS, 22 Dec. Fransche 3 pc. 74.30; 4½ pc. 101.—; Spanje 3 pc. Binnenl. 42⅛; id. 1 pc. 21⅜; Russen 4½ pc. —; Met. 5 pCt. —; Romeinsche Leening 1850 93.

MADRID, 19 Dec. Spanje 3 pc. 43⅜; 1—3 pc. 22; Cert. Coup. 3½; Bank S. Fernando —.

LONDEN, 22 Dec. Cons. kont. 94⅜ a —; op tijd 94⅜ a —; Braz. 97 a 99; 1829/39 98½ a 99½; 1852 93 a 95; Den. 3 pc. 83 a 85; 5 pc. 103 a 105; Ecuad. 3½ a 5½; Gren. 21½ a 21¾; Uitgest. 7½ a 8½; Mexiko Nieuwe 24⅜ a —; Peru 4½ pc. N. 69 a —; Uitgest. 49 a —; Rusl. 1822 5 pc. 112½ a 113½; (N.) 4½ pc. 98½ a 99; Portugal 5 pc. —; 4 pc. 42¼ a 42¾; 3 pc. — a —; Spanje 1 pc. 22⅜ a 22⅝; 3 pc. 46¼ a —; Coup. cert. 5⅛ a 5⅜; Passive 4¼ a —; Holl. 2½ pc. 64¼ a 65; id. 4 pc. 96 a 96½; Venez. 33 a 35; Uitg. 13 a 14; Wissel op Amst. ƒ —.—; 3/m. —.—; Grieken 1824 — a —.

WEENEN, 22 Dec. Met. 5 pc. 93¾; Bank-Aktien 1377; Loten fl. 250 —; Wissel op Londen 11.17; Zilver 15¼.

FRANKFORT, 22 Dec. Met. 5 pCt. 79¾; W. Bank-Aktiën 1397; W. Loten fl. 250, —; Spanje 1 pCt. 21¼; id. 3 pCt. 41⅜; Wissel op Weenen 102¼.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

Fonds	pCt.	22 Dec. 4½ u. gebl.	23 Dec.	4 u.	gebl.
Nederl., Werkel. Sch.	2½ pCt.	61 13/16	61⅝ à	61¾	
Dito Dito	3	74⅛	73 5/16		
Dito Dito	4	93⅜	93⅛	93 3/16	
O. I. Leening 1844	4				
Amortis. Syndic.	3½	93⅝			
Handel-Maatschappij	4½	123¾			
Aand. Rijn-Spoorweg					
Aand. Holl. S. M.					
Obligatien		100			
Belgie, Obligatien 1844					
Cert. bij de Belg. Bank	2½				
Dito bij Rotsch. en Volksv.		50 9/16	50⅜		
Frankrijk, Obligatien	3				
Spanje Nieuwe	1	21 9/16	21½		
Dito	3		45¾		
Dito Binnenl. à 6/m.		41 7/16	41⅜		
Coup. Bewijzen		5 1/16	5 1/16		
Amortisable Schuld		4¾			
Portugal te Londen	5	37 9/16	37½	37⅜	37½
Dito uitgestelde		15¼			
Rusl. bij *Hope* 1798 en 1816	5	105¼	105⅜		
Dito Dito 1828 en 1829		103⅝	103½		
Cert. bij d°. 1831 en 1833		95⅝	95¼		
Dito	4½	93⅝	95		
Dito bij *Hope*	4	89¼	89¼		
Dito bij *Stieglitz en C°.*		88	87¼	87⅛	
Dito bij id. 5de Serie	4	87⅞			
Cert. te Hamburg	5				
Inschrijving in Assignat.	6	69⅝			
Cert. van dito		69⅞	69¼		
Polen, Certifikaten	4	82¼	82¼		
Dito Aand. à fl. 500		160	160		
Dito met Lot. à 300					
Amerika, Bank-Actiën		4 1/16			
Pruissen, Aand. met Lot. R. 50					
Oostenrijk, Metalliek	5 pCt.	76⅜	76 5/16		
Dito 1852					
Dito 1847	2½	39⅝	39 5/16	39⅜	
Dito 1851	2½	39⅝	39 5/16	39⅛	
Dito 1849	5	91⅛	91⅛		
Neap. Bank bij *Gotten C°.*					
Dito	4	67¼			
Letter B	5	91⅞	91⅞		
Aand. met Loting fl. 500					
Nieuwe dito à 250					
Napels, Cert. *Lam. en Bouwer*	5 pCt				
Brazilie te Londen 1824	5	93¼			
Dito Leening 1843	5				
Peru	4½	66 13/16	65	65⅛	65
Mexico Nieuwe	3	22 9/16	22 7/16		
Venezuela à £ 100	3½	31⅞			
Grenada à £ 100	2				
Dito Uitgestelde		7 11/16	7⅞		
Equador à £ 100		3⅛			

Mexico onbepaalde [illegible] Louisiana 5 pCt. 99[illegible]

Onze fondsenmarkt verkeerde heden in eene algemeene ongunstige stemming, zonder dat de handel in eene der genoteerde effekten iets bijzonders opleverde.

Koers van het Geld: Beleening 3 pCt, Prolongatie 4 pCt. Disconto 3 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	*f* 55⅜	Livorno	2/m.	*f* 88⅜
»	zigt	» 55⅞	Napels	»	» 81½
Bordeaux	2/m.	» 55	Petersburg	»	» 1.85
»	½/m.	» 55⅜	Weenen	6/w.	» 30
Madrid	3/m.	» 242	Augsburg	»	» 35⅜
Cadix	»	» 242	Frankfort	»	» 98¼
Seville	»	» 239	Hamburg	2/m.	» 35¼
Bilbao	»	» 240	»	zigt	» 35½
Lissabon	»	» 40¾	Londen	2/m.	» 11,55
Porto	»	» 40⅝	»	zigt	» 11,65
Genua	2/m.	» 45½	Rotterdam	»	⅛

NIEUWSTIJDINGEN, BETREFFENDE INTRESTBETALINGEN, UITLOTINGEN, GELDLEENINGEN, ENZ.

PRIJZEN VAN COUPONS EN LOSBARE OBLIGATIEN

Metalliek	*f* 25,45	a —	Pruissische	*f* 34⅜	a —
Napelsche	—,—	,, —	Spaansche	—,—	,, —
Div. in £St.	11,57½	,, —	Hamb. Russ.	37	,, —
Eng. Russen	—,—	,, —	Russ. in Z. R.	37	,, —
Fransche	55⅝	,, —	,, Pap. ,,	—	,, —
Belgische	55⅜	,, —	Pools. in Fl.	27⅞	,, —

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 23 December.

Opgave der Voorraad van SPECERIJEN, op Ontvang-Cedullen:

	Vaten *Noten.*	Vaten *Foelij.*	Vaten *Nagelen.*	Fardelen *Kaneel.*
Voorraad op 1 Januarij.	3180	1173	3217	3219
In veiling gebragt.	574	411	436	1826
	3754	1584	3653	5117
Verzonden in dit jaar	439	245	461	1125
Voorraad op heden	3315	1339	3192	3992

Voorraad van Java Koffij bij de N. H. M. op ontvang-Cedullen op 22 Dec. 1853,

in	Amsterdam	137,311
,,	Rotterdam	59,249
,,	Dordrecht	12,277
,,	Middelburg	38,415
,,	Schiedam	13,003
		255,255 Balen tegen

261,578 Bn. op ultimo passato; alzoo in deze maand afgeleverd 6323 Balen.

GRAANMARKT.

Tarwe zonder handel.

Rogge bij partij iets hooger: 123 ℔ Pruissische *f* 350; 121 ℔ Burgas *f* 335; 120 ℔ p. n. Odessa *f* 335.

Garst wat aangenamer: 102 ℔ n. Vriess. Winter *f* 245.

Haver zonder handel.

Boekweit ruim prijshoudend: 122, 124 ℔ Stichtsche *f* 274, 80; 119 ℔ Holsteinsche *f* 267 bij partij; 118 ℔ zwarte Groning Zand *f* 260 a. d. Zaan.

Op 9 vaten Olie in April ek. 74; Oct. 68; Dec. 71 £. *Lijnzaad* een doen: 112 ℔ Odessa *f* 330. *Raapolie* op 6/w. *f* 41; Vliegend *f* 39¾; 1°. Mei ek. *f* 40½; Sept. *f* 38¼; Oct. *f* 38¼; Nov. *f* 38½; Dec. *f* 38¼. *Lijnolie* op 6/w. *f* 30; Vliegend *f* 29. *Hennepolie* op 6/w. *f* 38¼; Vliegend *f* 37.

ANTWERPEN, 22 Dec. *Koffij.* De vraag blijft levendig en men heeft wederom hoogere prijzen besteed met weinig verkoopers. Er zijn verkocht circa 1000 balen Brazil, 400 balen Domingo en enkele partijtjes Java.

Rijst. In eene zeer gunstige stemming. De verkopen bedragen 2000 zakken ongepeld. 21000 gepeld. Aracan.

LONDEN, 21 December. *Suiker Ruwe.* Zeilende ladingen blijven zeer gezocht, en zijn niet ter markt. *Geraffineerd.* Crushed gewild tot vaste prijzen.

Koffij Native Ceylon zeer vast en niet onder 49 s. voor goed ordinair te vragen. Plantage gevraagd en prijshoudend.

Thee met weinig zaken zonder prijsverandering.

Talk prijshoudendend zonder kooplust.

Granen. Tarwe zeer vast. Garst houdt zich op de laatste verhooging goed staande.

BORDEAUX, 19 Dec. *Vaorloop* 3/6 is 1 fr. hooger en tot 196 fr. voor dadelijk te noteeren.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 22 Dec. J. H de Witt, de Goede Vrede, Suriname.

ADVERTENTIEN.

(3571) Heden overleed na een langdurig lijden, na voorzien te zijn geweest van de H. Sacramenten der Kerk, mijn beminde Broeder, de Wel-Eerwaarde Heer PAULUS BRUYSTEN, Roomsch-Katholiek Pastoor alhier.

Ewijk, L. BRUYSTEN.
20 December 1853. Namens verdere Familie.

J. MINNE, J. B. PLAAT, H. J. VAN OGTROP en H. F. KOEDIJK, Makelaars, zullen op Maandag den 2den Januarij 1854, in het *O. Z. Heeren-Logement* te Amsterdam, des avonds na Vijf Ure, ten overstaan van den Notaris J. P. VAN VIANEN, onder meerdere Perceelen Verkoopen:

Een Extra hecht, sterk en weldoortimmerd **HUIS** en **ERVE**, waarin eene KOFFIJHUISHOUDERS-AFFAIRE wordt uitgeoefend, genaamd *Café du Vaudeville Français*, met deszelfs afzonderlijk verhuurd wordende BOVENWONINGEN, staande en gelegen op den Singel bij het Koningsplein, op den hoek van de St. Jorisstraat, in Buurt X, Afd. 2, N°. 14. Te bezigtigen des Dingsdags en Donderdags, alsmede op den Verkoopdag des voormiddags van 10 tot 12 ure. De Veilcontitiën liggen op den gewonen tijd ter inzage ten kantore van bovengenoemden Notaris, Singel bij het Stedelijk Gymnasium. (3519)

AANBESTEDING.

Op Donderdag den 5 Januarij, des voormiddags ten 11 ure, zullen de Gemeente-besturen van *Lichtenvoorde* en *Wisch*, in het Logement aan de *Rodstaak* te *Varsseveld* publiek aanbesteden:

AL DE WERKEN TOT DEN AANLEG DER AARDEBAAN EN GRINDWEG van *Varsseveld* naar *Lichtenvoorde*, met de Leverantie en Transporten van de vereischt wordende materialen, over eene lengte van 8604 ellen.

Deze besteding zal geschieden bij inschrijving en opbod. (3576)

ROBERTUS VAN ZOELEN en JOHANNES VAN DIJK, Makelaars, zullen op Maandag den 2den Januarij 1854, des Avonds na Vijf Ure, in het voormalig *O. Z. Heeren-Logement*, ten overstaan van den Notaris J. P. VAN VIANEN, presenteren te Verkoopen: N°. 1. De Kapitale **BOEREN HOFSTEDE**, genaamd: *SCHIELIJK BEDACHT*, met derzelver **HUISMANSWONING, STALLING** voor 40 stuks Hoornvee en 2 Paarden, SCHUUR, zes Roeden HOOIBERG en verdere getimmerten, ruime **WERF** en **ERVE**, benevens de daarbij behoorende en achter dezelve gelegene Kampen, extra best weltoegemaakt **BOUW-, WEI en HOOILAND**, staande en gelegen in den Ronden Hoeperpolder, Gemeente Ouder-Amstel, Kad. Sectie F N°. 235 tot en met 241, 243 tot en met 248, 249 gedeeltelijk, 250 tot en met 253, groot 14 Bunders 30 Roeden 70 Ellen. N°. 2. Acht Kampen **WEI- en HOOILAND**, gelegen als oostelijk naast, en achter boven vermelde **HOFSTEDE**, Kad. Sectie, F N°. 254, 255, 256, 258 tot en met 262, 241 gedeeltelijk, groot 9 Bunders 18 Roeden. N°. 3. Drie Kampen **WEI- en HOOILAND**, gelegen als voren ter zijde bovenvermelde Kampen, Kad. Sectie F, N°. 273 tot en met 276, groot 1 Bunder 94 Roeden.

N°. 1, 2 en 3 zullen eerst ieder afzonderlijk geveild en daarna gekombineerd in slag gelegd worden.

Dezelve zijn in eens bij elkander verhuurd tot 1 Mei 1858, 's jaars voor . . . . *f* 1150

Grondlasten bedragen over deze jaren *f* 128.98
Molen en Poldergeld hebben over het vorig jaar bedragen . . . . » 40.68

alzoo te zamen *f* 169.66

N°. 4. De Kapitale **BOEREN HOFSTEDE**, genaamd: *DE STOLP*, met derzelver **HUISMANSWONING, STALLING** voor 25 stuks Hoornvee en 2 Paarden, Wagenschuur, zes Roeden Hooiberg en verdere getimmerten, ruime WERF, TUIN, BOOMGAARD en ERVE, mitsgaders de daarbij behoorende en achter dezelve gelegen Kampen **WEI- en HOOILAND**, alles staande en gelegen bij elkander aan de rivier de Amstel, nabij de Nes in den Ronden Hoeperpolder, Gemeente Ouder-Amstel, Kad. Sectie F, N°. 62 gedeeltelijk, 63 tot en met 70, groot 6 Bunders 61 Roeden 80 Ellen. N°. 5. Vijf Kampen **WEI- en HOOILAND**, gelegen als voren, ter zijde het vorige Perceel, Kad. Sectie F, N°. 62 gedeeltelijk, 71 tot en met 75, groot 6 Bunders 48 Roeden 80 Ellen. N°. 6. Drie Kampen **WEI- en HOOILAND**, gelegen als voren ter andere zijde bovenvermelde **HOFSTEDE**, Kad. Sectie F, N°. 58 tot en met 61, groot 6 Bunders 9 Roeden 20 Ellen.

N°. 4, 5 en 6 zullen eerst ieder afzonderlijk geveild en daarna gecombineerd in slag gelegd worden.

Dezelve zijn in eens bij elkander verhuurd tot 1 Mei 1854, 's jaars voor. . . . . . *f* 750

De grondlast. bedragen over deze jaren *f* 101.60
Molen en poldergeld hebben over het vorig jaar bedragen . . . . » 30.72

alzoo te zamen *f* 132.32

Op al deze perceelen kan drie vierde der kooppenningen op kusting blijven ad 4 pCt. 's jaars.

Wijders zijn deze Perceelen breeder bij Billetten beschreven, dagelijks te bezigtigen. De Bewijzen van Eigendom en de Veilconditien zullen vier dagen voor en op den Verkoopdag ter lezing liggen bij den Notaris J. P. VAN VIANEN, op den Singel bij het stedelijk Gymnasium, alsmede Copij dezelve bij den Notaris H. VAN MENS, te Ouderkerk aan den Amstel. (3573)

Men vraagt in een klein Huishouden, eene **DIENSTMAAGD** van de R. K. Godsdienst, boven de 30 jaren oud. Reflecteerenden vervoegen zich met *franco* brieven onder de letters G. G. bij den Uitgever dezer Courant. (3574)

Eene Jufvrouw van fatsoenlijken huize, middelbare jaren, wenschte geplaatst te worden in Amsterdam of omstreken als **JUFVROUW VAN GEZELSCHAP** of **HUISHOUDSTER**. Zij is in de gelegenheid om zoo van gedrag als bekwaamheid en goede geaardheid, gunstige getuigenissen te mogen vertoonen. Adres, Drukker en Uitgever dezer onder Lett. B. W. (35[illegible])

Eene R. K. Jufvrouw uit *Pruissen*, 30 jaren oud, zag zich gaarne als **GOUVERNANTE INTERNE** in Holland geplaatst. Zij geeft grondig onderwijs in de Hoogduitsche Taal, in 't Rekenen, Schrijven, in de Aardrijkskunde, de Natuurlijke Historie en de Plantenkunde, in de algemeene Geschiedenis, de Historie des Bijbels, Catechismus, de Gebruiken en Plegtigheden der Kerk. Voorts is zij bedreven in Handwerken, kent zij de Grondregelen der Muzijk, heeft eenige kennis van de Fransche taal, en kan zij redelijk Hollandsch. Zij is van goede getuigschriften voorzien. Belangstellenden gelieven zich bij den Boekh. C. L. VAN LANGENHUYSEN te Amsterdam te adresseeren met gefrankeerde brieven onder der lett. A. Z. (3570)

Eene ouderlooze Jufvrouw, R. C., 32 jaren oud, wenschte gaarne met 1°. Februarij of eerder, geplaatst te worden, als **BONNE**, in welke betrekking zij vier jaren onafgebroken is geweest; **KAMENIER** of **WINKELDOCHTER**.

Zij kan vlug schrijven en rekenen en spreekt de Fransche taal. Adres met *franco* brieven onder Lr. B. bij Mejufvrouw VAN ALPHEN, Onderwijzeres, Stille Veerkade, N°. 114 te 's Gravenhage. (3575)

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.